

Januari 2013

In dit nummer o.a.:

- Bardo maakt taboe rondom de dood bespreekbaar
- Bestuurswisseling
- Bardo in cijfers 2012

NIEUWSBRIEF

“De dood heeft een andere betekenis gekregen”

Mevrouw Lenie van der Meer vertelt over haar verblijf in Bardo

Door: Mara van Limbeek

“Tot voor kort had ik nog nooit van een hospice gehoord en had ook geen idee wat dat was”, vertelt Lenie van der Meer. Tot ze zo vreselijk ziek werd, dat ze echt niet meer naar huis kon. Ze heeft nu een kamer in Bardo, waar ze deze middag met haar zoon Mike en kleinzoon Glenn aan de koffie zit. Als je niet beter wist, zou je denken je in een modern appartement van een gezonde vrouw te begeven.

Mike vertelt over het moment dat een hospice ter sprake kwam: “De artsen in het ziekenhuis opperden Bardo. Ik vond het vreselijk, daar gaan dus alleen maar mensen dood! Toch ben ik gaan kijken. Toen ik binnenkwam was ik meteen overtuigd.” Lenie is inmiddels zo enthousiast over Bardo, dat ze het wel van de daken wil schreeuwen: “Als je ziek bent, ga naar een hospice! Het is zo fantastisch dat dit bestaat. En dan te bedenken dat het voor een groot deel op vrijwilligers draait!”

Het weekend voordat ze naar Bardo kwam was ze vreselijk ziek. “Ik lag in het ziekenhuis en had net een chemokuur achter de rug. De chemo was bedoeld ter verlenging, maar heeft me helemaal afgebroken. Ik had al een euthanasiever-

klaring liggen en heb in dat weekend om het spuitje gevraagd. Maar dat gaat allemaal niet zo snel, dus kwam ik hier terecht. Ik kan je vertellen, het is alsof ik van de hel in de hemel terecht ben gekomen.”

“Ze zijn hier zo ontzettend goed van alles op de hoogte”, vertelt Lenie. “Toen ik hier binnenkwam,

Mevrouw van der Meer

voelde ik me binnen een halve dag zeker 70% beter, dokter Manon Boddaert heeft direct mijn medicatie anders afgestemd en een speciale injectie voorgeschreven zodat ik naar de wc kon. Wat een opluchting! Toen ik in het ziekenhuis lag, heeft mijn zoon me nog gevraagd wat mijn laatste wensen waren. Het enige wat ik kon wensen was vijf minuten niet misselijk zijn. Geloof het of niet: sinds ik hier ben, ben ik niet meer misselijk geweest. Dit dankzij Annet mijn verpleegkundige, zij heeft me die voorgeschreven medicijnen gegeven. Ze is voor mij echt een engel. Ik heb geen angst meer. Alles is goed geregeld. Ik hoef maar op een knopje te drukken en er komt iemand om me te helpen. Vijf dagen per week

is hier een dokter aanwezig. Als ik heel veel pijn heb, dan weet ik dat er direct actie op ondernomen wordt. Alleen die gedachte verzacht de pijn al. Laatst had ik een vreselijke pijnaanval. Dokter Manon Boddaert is gekomen en bij me gebleven tot de pijn gezakt was. Dat is toch bijzonder?”

Halverwege het interview gaan Mike en Glenn naar huis. Mike pakt nog even Lenie's agenda, om er in te schrijven wanneer hij weer komt. De agenda puilt haast uit. “We hebben inmiddels een wachtlijst voor de mensen die mijn moeder willen bezoeken”, vertelt hij. “Zelfs de oud-burgemeester van Aalsmeer is van de week op visite geweest.”

“Ik heb hier mijn eigen plekje”, vertelt Lenie nadat ze haar kinderen gedag heeft gezegd. “Ik kan me terugtrekken, maar krijg hier ook een normaal leven aangereikt. Ik kan lekker rommelen in mijn eigen kamer, bijvoorbeeld even de koekjes

en ook voor mijn kinderen is dit heel fijn. Als zij komen dan kunnen we gewoon samenzijn, ze hoeven niet voor me te zorgen.”

“Het gekke is, ik ben hier helemaal niet zoveel met de dood bezig. De dood heeft een andere betekenis gekregen. Het is niet alleen maar het einde. Ik praat er nu net zo makkelijk over, als vroeger over op vakantie gaan. Met mijn kinderen bespreek ik wat ik aan wil en in wat voor kist ik opgebaard wil worden, op dezelfde manier als wanneer je je koffer inpakt. Het einde kan ook heel mooi zijn. En bovendien had ik dit, hoe raar het ook klinkt, niet willen missen. De tijd die ik hier nog heb gekregen is zo optimaal en goed.”

“Ze zijn hier zo ontzettend goed van alles op de hoogte. Toen ik hier binnenkwam, voelde ik me binnen een halve dag zeker 70% beter”

bijvullen. Ik kan hier visite ontvangen, er is een prachtig bubbelbad, er wordt dagelijks heerlijk gekookt

Drie generaties

Sfeer en muziek bij Cirkel van licht

Bardo organiseerde zondag 16 december de vijfde Cirkel van licht. Een groot succes met een geweldige opkomst van ruim 140 aanwezigen.

Tijdens dit evenement staan we stil bij diegenen die tijdens deze periode van het jaar nog meer gemist worden en maken wij een cirkel van licht. De herdenkingsruimte en de tenten op het dakterras waren gezellig vol. In de woorden, gedichten en vertellingen door

teamleden kwam het thema van de avond ‘de reis’ goed naar voren. De muzikale omlijsting door Dennis Kivit en Philip Paar en het ontsteken van een letterlijke cirkel van lichtjes in de binnentuin maakten het compleet. Temeer doordat Dennis Kivit à capella het lied ‘mischien vannacht’ zong, wat vanuit de binnentuin prachtig doorklonk.

De Cirkel van licht vond voor de eerste keer in de nieuwbouw plaats. Het gebruik van binnentuin,

dakterras en herdenkingsruimte, maakte dat binnen en buiten één geheel vormden. Bardo kan terugkijken op een bijzonder sfeer- en intiem evenement.

Met dank aan onze sponsors: de Rustende Jager voor de tenten en catering, Dennis Kivit en Philip Paar voor de muziek, Ed Veldman voor het geluid, Jeroen van der Werff voor de fotografie en alle vrijwilligers voor hun hulp!

Foto's: Jan Aukes

Bardo maakt taboe rondom de dood bespreekbaar

Niemand heeft het er graag over, maar voor sommigen is het aan de orde om het erover te hebben. Dit omdat het de persoon zelf betreft, ofwel een dierbare in de omgeving. Bardo is in het najaar van 2012 gestart met het organiseren van een drietal publieksavonden met als doel de dood beter bespreekbaar te maken en het taboe daaromheen te doorbreken. Belangstellenden zijn op 9 oktober (thema avond 'wat als ik niet meer beter word') en tijdens de informatiemarkt op 27 november geïnformeerd over palliatieve zorg en zo optimaal mogelijk leven in de laatste fase.

Dinsdag 6 november vertoonde Bardo in het kader van de publieksavonden het toneelstuk 'Al goed?' door acteurs Conny van der Heul en Vera van Dijk. Hierin beeldden zij uit hoe een zieke moeder en haar dochter omgaan met het naderende eind. Het stuk was mooi, hartverwarmend en confronterend. Het maakte het besef los hoe belangrijk communicatie is in de laatste fase. De geschetste situatie was heel herkenbaar en ook het gevoel van frustratie en machteloosheid. Na het toneelstuk was er veel ruimte om met elkaar in gesprek te gaan en van gedachten te wisselen. Het gesprek werd begeleid

door Bardo's geestelijk verzorger Marieke Ridder. In het onderlinge gesprek kwam naar voren dat het van groot belang is bijtijds met elkaar in gesprek te gaan over wat je belangrijk en van waarde vindt. De brede visie op spiritualiteit van waaruit Bardo werkt, kan hierbij behulpzaam zijn en werd toegelicht deze avond. Voor zowel direct betrokkenen, belangstellenden als

medewerkers waren de belangrijkste leerpunten van de avond: spreek uit wat je wilt, hoopt en voelt; wacht niet totdat het niet meer kan.

Ook in 2013 organiseert Bardo publieksavonden! Wilt u op de hoogte blijven? Stuur een mail naar info@hospicebardo.nl

De stilteruimte krijgt een glasapplicatie

Bardo beschikt over een mooie stilteruimte waar patiënten, naasten en teamleden zich even kunnen terugtrekken om te bidden, te mediteren of om even in stilte te kunnen zijn.

Het raam van deze ruimte biedt uitzicht op het witte kerkje en dat is natuurlijk al heel mooi. Maar om de sfeer in deze ruimte nog meer te benadrukken is voor een kleurrijk glasraam gekozen.

De spirituele commissie van Bardo, bestaande uit verschillende medewerkers en vrijwilligers, kreeg de opdracht om hiervoor een voorstel te schrijven. Dit was een pittige opdracht want hoe moest dit raam eruit komen te zien? Het moet voor iedereen ongeacht zijn/haar levensbeschouwing passend zijn en het moet aansluiten bij de visie van Bardo. Welke kleuren gebruik je dan? Moet de afbeelding iets betekenen, of mag het juist zo worden dat iedereen er iets anders in kan zien en vinden?

Het benodigde bedrag is inmiddels met donaties bij elkaar verkregen onder andere uit kerkelijke opbrengsten. Diverse glaskunstenaars werden benaderd. Anne-Marie van der Wilt van kunstatelier 'Zin-in-kleur' heeft de opdracht uiteindelijk gekregen. Zij voelt goed aan wat Bardo nodig heeft en haar kunstwerken sluiten hier goed bij aan.

Zij gaat aan de slag om deze ramen van glasapplicatie te voorzien. In de volgende nieuwsbrief kunt u het resultaat bewonderen.

Kerstzang in huis

In de week voor kerst stond sponstaan een uit Bardo teamleden samengesteld 'kerstkoor' op dat op maandag 24 december een prachtig kerstconcert ten gehore bracht. De reacties van onze gasten en hun

naasten die bij het miniconcert aanwezig waren, waren lovend: "prachtig gezongen", "het raakte me diep", "dit is voor mij kerst!" Een enorme motivatie om volgend jaar weer van ons te laten horen!

Sponsorbijdragen

De heer en mevrouw J. Ooijevaar	250,00
De heer R.Th. van der Lubben	20.000,00
Mevrouw W.G. Lana-Pennarts	120,00
De heer J. Laarman	500,00
Mevrouw C.P. Huurman-Turnhout, ter gelegenheid van 75e verjaardag	400,00
Diaconie Gereformeerde Kerk Nieuw-Vennep, collecte	361,35
De heer J.P. Fontaine, schenking na uitvaart echtgenote	600,00
ACD Protestantse Gemeente	129,90
De heer A. van der Maden, schenking na uitvaart echtgenote	211,50
De heer H. den Butter	200,00
De heer R.W. Willemsen	100,00
De heer en/of mevrouw W.A. Willemsen	100,00
De heer en/of mevrouw A. van den Bos	50,00
De heer en/of mevrouw J. van Hoek	50,00
Anoniem	250,00
De heer en/of mevrouw R.F. Molenaar	100,00
De heer en /of mevrouw E.R. Lodewijk	50,00
PCI H. Joannes de Doperkerk Hoofddorp	100,00
Familie van Schie	1.000,00
Mevrouw M.P. Bosch-Hupkens	100,00
De heer en/of J.G.M. Nelissen en M.V. Dijk	400,00
De heer en/of mevrouw L. de Waardt	200,00
Mevrouw T. Burak	300,00

Boekentip

Maar ik ben er nog

– Hans Bouma

Als je nog kort te leven hebt, moet je kunnen rekenen op je medemens. Dit boek geeft een tiental praktische 'omgangsvormen' mee: empathie, mededogen, geduld, humor, wellevendheid, tederheid, integriteit, zelfkennis, respect, trouw.

Bestuurswisselingen

De laatste bestuursvergadering van 2012 was een bijzondere. Bardo heeft afscheid genomen van de bestuursleden Peter Réthans en Annick van de Geest-Vogelaar, respectievelijk de penningmeester en de secretaris van het eerste uur. Ook Elibert van Deutekom en Simone Koops-Ouwerkerk hebben hun algemene bestuursfunctie na ruim 7 en 8 jaar neergelegd. Jarelang hebben zij zich met verve ingezet voor het reilen en zeilen van Bardo, waaronder de totstandkoming van de nieuwbouw. Bardo is hen veel dank verschuldigd!

Gelukkig hebben wij in dezelfde vergadering de nieuwe penningmeester Vanessa de Ruijter-Wasmus en algemeen bestuurslid Anna Paternotte kunnen verwelkomen. Eerder in het jaar is ook Steven Hartman als algemeen bestuurslid toegetreden. Kees Kramer zal met zijn komst in februari 2013 het bestuur weer compleet maken. Het Bardo team wenst hen veel succes!

Peter Réthans, Simone Koops-Ouwerkerk, Annick van de Geest-Vogelaar en Elibert van Deutekom

Bardo in cijfers 2012

• Opnames	76, waarvan 3 heropnames (40 vrouwen en 36 mannen)	• Gemiddelde opnameduur	29,5 dagen
• Gemiddelde leeftijd	70 jaar	• Kortste opnameduur	1 dag
• Jongste patiënt	30 jaar	• Langste opnameduur	250 dagen
• Oudste patiënt	91 jaar	• Komend van thuis	28 (waarvan 3 opnames uit 2011)
• Overleden	66 (waarvan 2 opnames uit 2011)	• Komend uit ziekenhuis	47 (waarvan 1 opname uit 2011)
• Ontslagen	8 (inclusief 2 opnames uit 2011)	• Komend van elders	5